

Sygn. akt II CZ 138/16

POSTANOWIENIE

Dnia 19 stycznia 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Henryk Pietrkowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Zbigniew Kwaśniewski

SSN Hubert Wrzeszcz

w sprawie z powództwa M. K.
przeciwko Skarbowi Państwa - Aresztowi Śledczemu w [...]
o zapłatę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 19 stycznia 2017 r.,
zażalenia powoda
na postanowienie Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 5 lipca 2016 r.,

**oddala zażalenie oraz wniosek pełnomocnika powoda
o przyznanie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej
powodowi z urzędu w postępowaniu zażaleniowym.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w [...] postanowieniem z dnia 5 lipca 2016 r. odrzucił skargę kasacyjną powoda M. K. od wyroku tego Sądu z dnia 16 lutego 2016 r. jako nieopłaconą. Skarga kasacyjna powoda nie zawierała wniosku o zwolnienie powoda od kosztów sądowych. W terminie otwartym do usunięcia tego braku jego pełnomocnik złożył wniosek o zwolnienie od kosztów, nie dołączając jednak oświadczenia o stanie rodzinnym, majątkowym i dochodach. W związku z tym Sąd na podstawie art. 102 ust. 4 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jedn. Dz. U. z 2010 r. nr 90, poz. 594 ze zm.; dalej jako u.k.s.c.) zwrócił wniosek oraz ponowił wezwanie do uiszczenia opłaty sądowej, które doręczono 2 czerwca 2016 r. W dniu 14 czerwca 2016 r., a więc po upływie terminu do usunięcia braków fiskalnych, powód złożył wymagane oświadczenie w administracji zakładu karnego.

W zażaleniu na powyższe postanowienie pełnomocnik powoda wskazał, że skarga kasacyjna zawierała „wniosek co do kontynuacji stanu zwolnienia powoda od obowiązku ponoszenia kosztów sądowych” oraz, że w momencie ustanowienia pełnomocnika z urzędu „powód musiał być zwolniony z obowiązku ponoszenia kosztów sądowych, a procedura złożenia dodatkowego wniosku i oświadczenia była nieuzasadniona”. W ocenie pełnomocnika powoda „postanowienie Sądu Apelacyjnego zmierza wyraźnie do naruszenia obowiązującego w Polsce przepisami Konstytucji prawa obywatela do Sądu (art. 45) i jest swoistą manipulacją”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie jest oczywiście bezzasadne. Sąd Najwyższy w uchwale składu siedmiu sędziów z dnia 5 czerwca 2008 r. III CZP 147/07 (OSNC 2008, nr 11, poz. 122), mającej moc zasady prawnej, wyjaśnił, że zwolnienie strony od kosztów sądowych w sprawie, przyznane w postępowaniu przed sądem powszechnym, nie obejmuje postępowania kasacyjnego. Strona, która nie jest w stanie ponieść kosztów sądowych w postępowaniu kasacyjnym powinna złożyć odrębny wniosek o zwolnienie od tych kosztów. Tego wymagania – jak trafnie przyjął Sąd Apelacyjny

- nie spełnia powołanie się na zwolnienie powoda od kosztów sądowych w postępowaniu przed Sądem Okręgowym oraz Sądem Apelacyjnym. Odmienna opinia pełnomocnika powoda wyrażona w zażaleniu, oparta na tezie o pozbawieniu skarżącego prawa do sądu, nie dostarczyła podstaw do skutecznego podważenia trafności oceny przyjętej w zaskarżonym postanowieniu. Zarzut pozbawienia powoda prawa do sądu ocenić należało w kategoriach nieporozumienia. Sąd, stosując prawidłowo przepisy prawa procesowego nie pozbawia strony prawa do sądu. Prawa do sądu nie pozbawia się także strona, która nie stosuje prawa w sposób prawidłowy, czego najlepszym dowodem jest postępowanie wywołane wniesionym zażaleniem do Sądu Najwyższego. Okoliczność, że złożone pisma procesowe bądź środki odwoławcze nie mogą odnieść skutku z tego powodu, że zostały złożone po terminie bądź są oczywiście bezzasadne, nie oznacza pozbawienia strony prawa do sądu.

Sąd Apelacyjny zasadnie zwrócił wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych. Na zarządzenie o zwrocie takiego wniosku, zażalenie nie przysługuje, natomiast może ono być przedmiotem kontroli - w ramach wniosku opartego na art. 380 k.p.c. - w postępowaniu zażaleniowym na postanowienie o odrzuceniu skargi kasacyjnej z powodu jej nieopłacenia. Sąd Najwyższy w składzie rozpoznającym zażalenie podziela przyjęte i utrwalone w doktrynie oraz judykaturze stanowisko, że aby wspomniana kontrola mogła zostać przeprowadzona, to we wniesionym przez zawodowego pełnomocnika środka zaskarżenia wniosek taki powinien zostać jednoznacznie sformułowany (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 lutego 2015 r., II CZ 94/14, nie publ. i powołane tam orzecznictwo). W zażaleniu takiego wniosku nie zawarto, co wykluczyło możliwość dokonania przez Sąd Najwyższy kontroli zasadności zarządzenia o zwrocie wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych.

W postanowieniu z dnia 20 września 2007 r., II CZ 69/07 (OSNC 2008, nr 3, poz.41) Sąd Najwyższy uznał, że adwokat bądź radca prawny, decydując się na wniesienie środka prawnego oczywiście bezzasadnego, nie może skutecznie domagać się przyznania od Skarbu Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu, nie jest bowiem udzieleniem „pomocy prawnej” sporządzenie zażalenia, które jako oczywiście bezzasadne, podlegało oddaleniu. Z tych

względów wniosek o przyznanie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej w postępowaniu zażaleniowym został oddalony.

Z tych względów Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji, na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c.

jw

kc